

Fokus på Tursejlads nr. 8

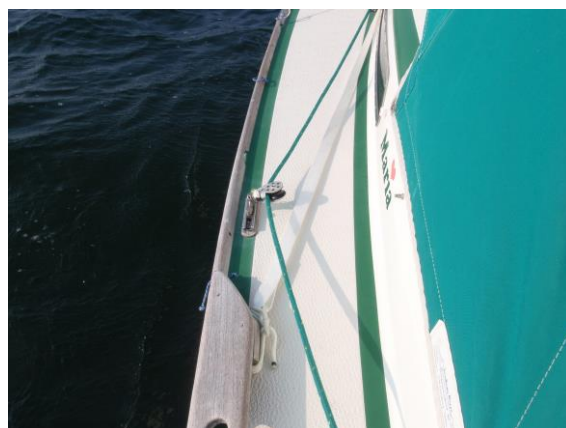
En ny sejlernesæson er lige forude. Hvor bliver det dejligt at sætte båden i vandet, høre det klukke i bordlægningen... mærke bevægelserne og nyde at rigge alle snore op til første sejlads. Se op og strække sejlene ... kastes los... mærke hvordan vinden fanger sejlene og båden krænger over... tager fart og bruset fra stævnen høres... så er den gode tid begyndt. Og jeg tror altid på en super sejlernesommer... indtil det modsatte er bevist, så lad os nyde den kommende sejlernesæson med mange dejlige timer på vandet.

Singlehand i Folkebåd

For mange sejlere er friheden til at tage en tur på vandet vigtig. Og hvis man også holder af at sejle alene er Folkebåden velegnet. Man er ikke afhængig af gaster eller aftaler... det er bare at rigge til, kaste los og sejle. Folkebåden er simpel og bevæger sig behersket i vandet. Der er mange fordele ved en lille båd og håndteringen er let uden store kraftanstrengelser. Derfor er flere tiltrukket af singlehand sejlads og jeg har da også sejlet en del alene og over længere stræk. De erfaringer jeg har fået vil jeg dele med andre sejlere og der er en ekstra dimension over det at sejle, når man alene skal gøre det hele selv. Det kræver mere forberedelse og forudseenhed. Det stiller større krav til ens indstilling til sikkerhed, det er en anden måde man skal anskue sejladsen på. Det med tidsfaktoren kommer i anden række, jeg vil endda mene at det er mest sikkert når alle bevægelser på dæk foregår i slowmotion. Ingen overilede bevægelser, men tænk over hver en bevægelse og manøvre, inden du udfører den.

Sikkerhed

Jeg bruger naturligvis redningsvest og livline, og jeg har tillige monteret et bånd i vævet polyester (webbing) på dækket der går fra forreste base i siddebrædt op til fordæk og tilbage i modsatte side til basen i siddebrædt. Disse baser skal naturligvis være boltet til dækket. En line duer ikke da den ruller under foden, når der trædes på den. Dette bånd bruger jeg til at hage min livline i, inden jeg forlader cockpit for at gå på dæk. I øvrigt går jeg ikke på dæk uden det er absolut nødvendigt, og jeg sætter kun stagen i roligt vejr. Når jeg er i cockpittet sætter jeg livlinen fast i et par huller jeg har i den base, der holder drejearmen til storskødet, men der skal jo blot være et egnet beslag til formålet, helst nær centerlinjen i båden.

Til sådan skipper-ensom-sejlads er der forskellige hjælpemidler, der kan gøre sejladsen mere afslappet og sikker. Hvis vi ser på det med håndtering af sejl og rig er det en stor hjælp at føre stor- og fokkefald tilbage til cockpit. Se artikel nr. 5. Det gir' fx mulighed for at rebe storsejlet fra cockpit, hvis noget sådant er til rådighed. Det gir' også mulighed for at bjærge fokken fra cockpit, hvis en line fra toppen af fokken er ført gennem alle løjerter til dæk og videre til cockpit. Se artikel nr. 5. Fra ens plads ved rorpinden kan fokken sættes og bjærges, og det er uden problemer både på bidevind, halv vind og læns. Det gør det muligt at bjærge fokken inden havnearløb uden at skulle på dæk. Det udstyr der skal bruges koster en brøkdel af et rullesystem og kan fjernes, når det gælder fx kapsejlads, på få minutter.

En VHF er absolut en god "livline" at tage med ombord, hvis du sejler alene ud på åbent hav. En håndholdt VHF DSC med en lade station ombord, giver en realistisk mulighed for at få hjælp, hvis uheldet er ude. Jeg anbefaler en vandtæt VHF der kan flyde, med en knap der ved tryk i 5 sek. tilkalder assistance fra SOK eller andre. Det kræver et VHF certifikat og et MMSI nummer indkodet i VHF'en, en samlet investering på ca. 5000 kr. Den skal naturligvis kunne gøres fast på din redningsvest, så du har den med hvis du falder overbord.

Rigtig mange sejler alene uden hjælpemidler af nogen art, og det er da hellere ikke en nødvendighed, men blot med til at gøre sejladsen bekvem og sikker.

Selvstyrer uden brug af strøm

Det at sejle længere stræk alene leder tanken hen på en afløser ved roret. Jeg har ikke prøvet en elektrisk autopilot til montage på rorpind i Folkebåd, men jeg vil her give mine erfaringer med en selvstyrer der bruges af langturssejlere i mange både. Under motorsejlads kender jeg ikke anden mulighed end en elektrisk selvstyrer.

Jeg blev opmærksom på at der på YouTube findes flere videoer der viser systemet "Sheet to Tiller" (oversat: Skøde til rorpind). Det er således at man forbinder storskødet med rorpinden via en lille line. Jeg arbejdede med ideen på min båd og udviklede detaljerne, så de nu passer til bådens reaktioner under forskellige forhold. Ideen er baseret på samspillet mellem skødets træk og rorpresset ved den luvgerighed en Folkebåd naturligt har. En line fra rorpinden føres gennem en lille blok i den opstående list på luv lønningen, til den part af storskødet der går fra sidste blok på bommen til skralleblok eller spil på skødebroen. Midt på denne skødepart bindes linen med et stopperknob, og når spændingen mellem ror og skøde skal justeres, skydes knobet op og ned af skødeparten. Se fotos. For at der er et modtræk til skødets træk, sættes en elastik, som kan købes i bådudstørsbutikker, i den opstående list i læ side. Denne elastik trækker rorpinden mod center, når trækket i skødet slækkes... og sådan arbejder skøde og elastik med at kursen holdes næsten så godt som en rorsmand. Jeg har tre forskellige tykkelser (5-6-8mm) elastik med samme udgangspunkt, hver med en plastkrog som kan kombineres efter behov for kraft.

Så tænker mange som jeg gjorde, ja det kan måske gå på kryds, men min erfaring med systemet er en forbavsende stabil styring, både på kryds, halvvind og læns. Naturligvis er dette system ikke velegnet i hårdt vejr over 12-14 m/sek. og i helt let luft under 2 m/sek. er det heller ikke stabilt. Der hvor det kræver flest justeringer er i medløbende sø, og når vinden pludselig stiger eller falder markant i styrke. Naturligvis kræver det jo, som altid, en vågen udkik. Alle dele er til at købe og fremstille selv for ganske små midler. Jeg har meget gavn af denne ide og jeg ved at deltagere i "Silverrudder... singlehand Fyn Rundt" bruger denne simple ide.

Fordelene er uafhængighed af strøm, lav pris og det hele fylder ikke mere end et par vinterhandsker. Ingen huller i glasfiberen. Ulempen er at den ikke duer ved motorsejlads.

Rorpindspilot

Der findes flere fabrikater af elektriske autopiloter, der kan kobles på rorpinden. Under de fleste forhold er det en udmærket løsning, og det er ikke kraft de mangler. De er bare for langsomme i reaktion ved medløbende sø, og følger naturligvis ikke vindspring på kryds. Der kræves et godt batteri på ca. 90 Amp timer og en god lader. Der skal bores et bøs i agterdækket og et beslag skal monteres på rorpinden. Fordelene er at den fungerer fint ved motorsejlads, ved sætning af sejl uden for havnen og under de fleste forhold. Ulempen er at man er afhængig af strøm, man skal i havn og lade, den koster mellem 4000 og 5000 kr. i indkøb med det hele. Man kan montere en vandtæt el-stik under agterdæk m.m.

**Jeg ser frem til mange gode timer i båden og håber at møde rigtig mange
Folkebådssejlere rundt i vores dejlige farvande. God sommer 2016!**

Lars Bræstrup
F DEN 1048 MARIA
labra1048@gmail.com